

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-72>

УДК 339.7(477+73+71+72)

ШЛЯХИ ПОГЛИБЛЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ІЗ КРАЇНАМИ USMCA

WAYS OF DEEPENING TRADE AND ECONOMIC RELATIONS OF UKRAINE WITH USMCA COUNTRIES

Ладиченко Катерина Іллівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6598-8473>

Троян Ірина Валентинівна

здобувачка вищої освіти,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1622-8365>

Ladychenko Kateryna, Troian Iryna
State University of Trade and Economics

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану та перспектив розвитку торговельно-економічних відносин України із країнами USMCA, співпраця з якими є стратегічно важливим питанням зовнішніх відносин України. Актуальність досліджуваної теми полягає в тому, що USMCA утворює найбільшу зону вільної торгівлі у світі із сукупним ВВП близько 30 трлн дол, її члени є потужними світовими економіками, здатними впливати на безліч економічних та політичних процесів, а наявність торговельного блоку та спільних векторів політики його країн безпосередньо впливає на світоустрій. Через це будь-які кризи всередині альянсу можуть мати глобальні наслідки, особливо в умовах загострення геополітичних конфліктів у світі, зокрема російсько-української війни, протистояння із Китаєм та арабсько-ізраїльської війни. Крім того, для України ця тема актуальна через стратегічне партнерство із США та Канадою, адже розмір фінансової, військової та гуманітарної допомоги, наданої цими країнами, величезний, зокрема загальний обсяг допомоги США Україні станом на квітень 2024 р. склав біля 175 млрд дол, а Канади – більше 7 млрд канадських дол. Внаслідок війни Росії проти України Україні необхідно шукати нові ринки збуту та постачання, які замість ринки РФ, і альтернативою є ринки країн-учасниць USMCA.

Ключові слова: торговельно-економічна співпраця, USMCA, Україна, США, експорт, імпорт, торгівля.

The article is devoted to the study of the current state and prospects for the development of Ukraine's trade and economic relations with the USMCA countries, cooperation with which is a strategically important issue of Ukraine's foreign relations. The relevance of the research topic lies in the fact that the USMCA forms the largest free trade zone in the world with a combined GDP of about \$30 trillion. Its members are powerful world economies capable of influencing many economic and political processes, and the presence of the trade block and policy vectors of its countries directly affects to the world system. Thereby, any crises within the alliance can have global consequences, especially in the context of the aggravation of geopolitical conflicts in the world, in particular, the Russian-Ukrainian war, the confrontation with China, and the Arab-Israeli war. In addition, for the Ukrainian state, this topic is relevant due to the growing role of the USA and Canadian strategic partnership. In fact, the amount of financial, military, and humanitarian aid provided by these countries is huge, in particular, the total amount of USA aid to Ukraine as of April 2024, it amounted to \$175 billion, and Canada's – 7 billion Canadian dollars. It should be noted that as a result of Russia's full-scale war against Ukraine and the century-long efforts of the aggressor country to destroy our state, trade and economic ties with the Russian Federation have almost been destroyed. Until the period of the full-scale war, Russia was an important foreign economic partner of Ukraine, even despite the occupation of Crimea and the war in the east of the country. Therefore, today Ukraine needs to look for new sales and supply markets that will replace the markets of the Russian Federation, and the markets of USMCA member countries are an excellent alternative. Especially because the civilized world does not seek to maintain or deepen trade and economic ties with the Russian

federation. The purpose of the study is to determine perspectives and form practical recommendations regarding trade and economic cooperation between Ukraine and the USMCA countries. The following research methods were used in the work: analysis, classification, abstraction, systematic, historical, and graphic methods. As a result of the study, prospects, and ways to improve export-import cooperation of Ukraine with the USMCA countries were identified, and factors slowing down the development of such cooperation were also identified. The practical value of the research lies in the fact that its results can be applied in the formation of the state foreign economic policy of Ukraine and the search by Ukrainian enterprises for new sales and supply markets.

Keywords: trade and economic cooperation, USMCA, Ukraine, USA, export, import, trade.

Постановка проблеми. Україна перебуває у надзвичайно складній геополітичній ситуації: повномасштабна війна Росії стала каталізатором у здійсненні українською державою вирішальної зміни у зовнішній, зокрема економічній, політиці. Україна остаточно відвернулася від східного сусіда у напрямку Заходу, зокрема і країн Північної Америки. Країни USMCA є стратегічно важливими партнерами для України, оскільки сьогодні світ все ж прагне до біполярності, і США та Канада на протилежному від РФ полюсі. Також сьогодні США та Канада є потужними донорами військової, фінансової та гуманітарної допомоги для України, які є надзвичайно важливими для ведення війни із таким сильним ворогом як росія. На жаль, раніше торговельно-економічні відносини України із країнами USMCA не були дуже міцними та розвиненими, що є стратегічною помилкою української держави, яка значною мірою залежала від торговельно-економічних відносин з РФ. Проте війна – час змін та поле можливостей, які Україна зобов'язана використати, аби стати потужною економікою у Європі. Саме тому дослідження перспектив розвитку торговельно-економічних відносин України із країнами USMCA є важливим задля визначення векторів провадження зовнішньої політики України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням сучасного стану та перспектив розвитку торговельно-економічних взаємовідносин України та країн USMCA присвячені праці багатьох вчених. Зокрема можна виокремити таких: Н. Кривенко, М. Савченко, В. Кулявець, О. Квасницька, Ю. Бурлак, Б. Головаш, Н. Кушнір, О. Стегура, О. Яценко, Т. Тананайко, К. Счнеберґер та інші. Проте це питання все ще є недостатньо вивченим, оскільки фактори, що впливають на стан торговельно-економічних відносин є вкрай динамічними, тому їхній аналіз потребує постійного оновлення. Зокрема зараз найбільш вагомим джерелом впливу є повномасштабна війна Росії проти України, яка змусила весь світ переглянути свої пріоритети у зовнішній політиці.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Тема поглиблення торговельно-економічної співпраці України із країнами USMCA є достатньо дослідженою. Однак, сучасний стан торговельно-економічних відносин між країнами, особливо після початку повномасштабної війни Росії проти України, вивчений недостатньо: наявні праці не враховують факту ліквідації РФ зі списку торговельних партнерів України, що є дуже важливим у прогнозуванні посилення чи послаблення зовнішньоторговельних зв'язків України із іншими державами.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення перспектив розширення двосторонньої співпраці із країнами USMCA та формування практичних рекомендацій щодо виходу на нові ринки цих країн.

Виклад основного матеріалу дослідження. USMCA (англ. United States-Mexico-Canada Agreement) – угода про вільну торгівлю між США, Мексикою та Канадою, що замінила Північноамериканську угоду про вільну торгівлю (NAFTA). Угода набула чинності 1 липня 2020 року та утворила одну з найбільших зон вільної торгівлі у світі, що охоплює близько 500 мільйонів людей і має загальний ВВП близько 30 трлн дол. США або ж майже 30% світової економіки станом на 2022 рік [24].

Певним каталізатором до переукладання угоди стала передвиборча обіцянка кандидата у президенти США Д. Трампа переглянути NAFTA, який у 2016 році назвав цю її «найгіршою торговельною угодою, коли-небудь ухваленою в цій країні» [21].

USMCA часто називають «NAFTA 2.0» або ж «Нова NAFTA», через те, що угода суттєво дублює або ж оновлює положення NAFTA, проте в нову угоду внесена низка змін, що стосуються автомобільної галузі, трудових та екологічних стандартів, цифрової торгівлі, інтелектуальної власності, інвестицій, підприємств та валютних відносин. Тобто сфери, зміни в яких були необхідні через зміну економічної кон'юнктури у світі та ті сфери, які

були проблематичними для взаємних відносин країн. Зокрема однією з найважливіших новацій було те, що за умовами USMCA задля отримання нульового мита у торгівлі автомобілями у країнах угоди необхідно виробляти не 62,5% деталей автомобіля, а 75%, а також 70% сталі та алюмінію. Це мало на меті збільшити виробництво автозапчастин у Північній Америці, змусивши автомобільні компанії використовувати запчастини, виготовлені у країнах угоди, а не дешевші запчастини з Німеччини, Японії, Південної Кореї чи Китаю. Ще однією важливою зміною було впровадження вимог до оплати праці, а саме те, що 40–45% запчастин для будь-якого безмитного транспортного засобу повинні надходити з заводу, де заробітна плата становить від 16 дол/год. Слід зазначити, що цей мінімальний розмір оплати праці на автомобільних заводах був запроваджений, аби підняти заробітні плати у Мексиці до рівня США та Канади, та приблизно втричі перевищував рівень у Мексиці до укладання угоди. Вигідним це було не лише для мексиканських робітників: урівнявши заробітні плати, адміністрація США також мала на меті мінімізувати причини для перенесення заводів компаніями до Мексики задля збереження робочих місць у США та Канаді. USMCA також вимагає більшого захисту працівників, блокування імпорту товарів, виготовлених за допомогою примусової праці і створення механізмів для забезпечення дотримання цих правил [19; 24].

Ще одним важливим нововведенням USMCA є положення або застереження про припинення дії (англ. «sunset» clause). Термін дії USMCA складає 16 років, проте країни зобов'язані переглянути угоду через шість років після її введення у дію. За умови виявлення бажання усіх трьох країн, угода буде продовжена ще на 16 років із переглядом досягнень кожні 6 років, проте якщо одна із країн відмовиться продовжувати угоду, то країни зобов'язані зустрічатися щороку задля перегляду USMCA до закінчення терміну дії, а країна, що відмовилась продовжувати термін угоди, може в будь-який момент змінити своє рішення [14].

Початок торговельно-економічної співпраці України та країн-учасниць USMCA припадає на їхнє визнання незалежності української держави. Надалі співпраці слугувала низка укладених двосторонніх угод із кожною з держав, проте через територіальну віддаленість, різні рівень життя й історію відносини між Україною та країнами USMCA не виходили на

якісно новий рівень. Слід зазначити, що українські зв'язки з росією та декларування проросійської політики, навіть після окупації Криму та початку війни на сході держави, давали привід лідерам Північної Америки сумніватися у повному відокремленні України від рф. Проте все змінилося 24 лютого 2022 року, оскільки повномасштабна війна змусила як Україну, так і країни альянсу здійснити епохальну зміну у географічній структурі зовнішньої торгівлі, тож взаємне розширення доступу до ринків купівлі та збуту можуть стати пріоритетами у наступні роки й десятиліття.

Єдиного документу, що регламентує торговельно-економічну співпрацю між Україною та країнами USMCA, сьогодні не існує, натомість із кожною з держав співпраця регулюється нарізно. Зараз першорядним документом, в межах якого реалізується співпраця між Україною та США є Хартія стратегічного партнерства Україна-США (2021 р.) [5]. Торговельно-економічні відносини з Канадою регламентуються Угодою про вільну торгівлю між Україною та Канадою (CUFTA) (набула чинності 17.05.2024 р.) [3]. Для Мексики таким документом є Угода про торговельно-економічне співробітництво між Урядом України та Урядом Мексиканських Сполучених Штатів (ратифікована 20.10.2004 р.) [4].

Відсутність угоди про вільну торгівлю із США певною мірою компенсувала Генералізована система преференцій США (англ. the U.S. Generalized System of Preference) (GSP), завдяки якій Україна могла експортувати до США понад 3500 видів товарів без сплати мит, проте строк її дії вичерпався 31 грудня 2020 року, а уряд США вперше з 1974 р. не продовжив програму. Проте зважаючи на спроби конгресменів продовжити або ж змінити GSP, додавши нові вимоги, є ймовірність її поновлення. Попри це, слід наголосити, що в межах GSP із України до США було експортовано товарів та сировини на суму 53 млн дол. США [17]. Також згідно з положеннями CUFTA Канада скасувала 98% мит на українські товари, а Україна — 72% на канадські, а з 9 липня 2022 року Канадою були скасовані мита на 99,9% українського імпорту. Оновлена ж Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою містить положення про транскордонну торгівлю послугами, фінансові послуги, інвестиції, тимчасовий в'їзд для ділових осіб, телекомунікації, зміни у регуляторній політиці, що враховують гендерні питання, залучення малих та середніх підприємств, права корінних народів. Слід зазначити,

що угода зокрема спрямована на розширення залучення українського бізнесу до глобальних ланцюгів постачання, оскільки вона містить нові правила походження, які дозволяють використовувати частини або інгредієнти з ЄС, Великобританії, Ізраїлю для товарів, які експортуються до Канади без мита.

У рейтингу торговельних партнерів, до яких Україна експортує товари, у 2021 р. США посідали 12 місце, Канада – 64, а Мексика – 52 місце. Так само серед країн, з яких Україна імпортує продукцію, США обіймали 6 сходинку, Канада – 40, а Мексика – 35. Проте слід зазначити, що серед торговельних партнерів у Західній півкулі США, Мексика та Канада посідають провідні місця, де Мексика та Канада поступаються лише Бразилії [9]. На жаль в умовах війни, динаміка торгівлі із Мексикою носить негативний характер (табл. 1 та табл. 2).

Із табл. 1 видно, що найбільш тісні торговельно-економічні зв'язки Україна має зі США, частка торгівлі із якою в загальній торгівлі України значно перевищує такі ж частки для Канади та Мексики разом узятих. Торговля товарами із кожною з країн угоди характеризується від'ємним сальдо торговельного балансу для України.

Наведені у табл.2 дані свідчать, що торгівля послугами із цими країнами має додатне

сальдо торговельно балансу для України. Слід звернути увагу на те, що частка торгівлі послугами зі США у загальній структурі як експорту, так і імпорту послуг є дуже високою, а у 2021 р. у експорті вона становила 15,27%, тобто одна шоста усіх послуг, експортованих Україною, постачалась до США, що є найбільшим показником із усіх торговельних партнерів України, а вартість імпортованих послуг була більшою лише у Туреччині. Тобто у 2021 р. США були найбільшим зовнішньоторговельним партнером України у сфері послуг, замінивши на цій позиції рф.

В цілому торгівля товарами та послугами між Україною та країнами USMCA впродовж останніх років характеризується від'ємним для України сальдо торговельного балансу. Слід зазначити, що незважаючи на певну стагнацію у 2019–2020 рр., що була зумовлена COVID-19, надалі обіг товарів та послуг демонструє зростаючу тенденцію, а обсяги імпорту та експорту у 2021 році були майже рівні та становили 4,7 млрд дол та 4,5 млрд дол відповідно, що свідчить про зростання попиту на українські товари та послуги. Повномасштабне вторгнення значно зменшило обсяги торгівлі, особливо із Мексикою та внесла негативні тенденції щодо скорочення торгівлі товарами.

Задля оцінки перспектив співпраці України та USMCA слід розрахувати індекс компле-

Таблиця 1
Географічна структура експорту та імпорту товарів України з країнами USMCA за 2017–2022 рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Експорт товарів, млн. дол США						
Канада	50,387	78,144	85,509	81,401	155,871	110,582
% до заг.*	0,12	0,17	0,17	0,17	0,24	0,25
США	828,137	1113,077	979,778	988,390	1549,892	892,774
% до заг.	1,91	2,35	1,96	2,00	2,37	2,01
Мексика	129,233	155,568	128,973	69,313	188,569	39,802
% до заг.	0,30	0,33	0,26	0,14	0,32	0,09
Імпорт товарів, млн. дол США						
Канада	299,196	333,085	194,734	201,304	251,686	166,470
% до заг.	0,60	0,58	0,32	0,37	0,36	0,30
США	2524,641	2968,054	3288,966	2954,198	3410,062	2175,639
% до заг.	5,09	5,18	5,40	5,65	4,58	3,94
Мексика	137,112	169,766	179,676	221,827	299,680	152,798
% до заг.	0,28	0,30	0,30	0,41	0,42	0,28

*-питома вага у загальному експорті/імпорті товарів України

Джерело: побудовано автором на основі даних Конференції ООН з торгівлі та розвитку

Таблиця 2

Географічна структура експорту та імпорту послуг України з країнами USMCA за 2017–2021 рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Експорт послуг, млн. дол США					
Канада	92,179	88,438	103,664	106,095	120,851
% до заг.*	0,85	0,76	0,66	0,92	0,95
США	848,190	1011,728	1288,492	1419,209	1951,851
% до заг.	7,86	8,66	8,23	12,29	15,27
Мексика	0,222	0,283	0,461	0,627	1,271
% до заг.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
Імпорт послуг, млн. дол США					
Канада	53,882	50,121	62,717	55,801	22,220
% до заг.	0,95	0,79	0,89	0,95	0,28
США	644,964	461,072	502,128	687,902	793,772
% до заг.	11,41	7,25	7,15	11,71	9,95
Мексика	1,381	2,263	3,940	1,707	4,893
% до заг.	0,02	0,04	0,06	0,03	0,06

*-питома вага у загальному експорті/імпорті послуг України

Джерело: побудовано автором на основі [22]

ментарності торгівлі, який вимірює ступінь, до якого структура експорту однієї країни збігається зі структурою імпорту іншої. Передбачається, що високий ступінь взаємодоповнюваності вказує на сприятливіші перспективи успішної торгової домовленості, а зміни з часом можуть сказати: стають торгові профілі більш чи менш сумісними [20, с. 80–81]. Розрахований він за формулою 1:

$$TCI_j = \left(1 - \left(\sum_k \left| \frac{m_{jk}}{M_j} - \frac{x_{jk}}{X_i} \right| \right) \div 2 \right) \times 100, \quad (1)$$

де TCI_j – індекс комплементарності торгівлі;

x – вартість експорту продукту k із країни i ;

X – загальний експорт країни i ;

m – вартість імпорту продукту k країни-партнера j ;

M – загальний імпорт країни j .

Результати розрахунків подані нижче (табл. 3 та табл. 4).

З табл. 3 можна зробити висновок про важливість наведених товарних груп для зовнішньої торгівлі країн, тож доцільним є розрахунок індексу комплементарності.

З табл. 4 можна зробити висновок, що експортно-імпорتنі профілі України та країн Північної Америки мають високу сумісність у цих галузях, що є важливими як для України, так і для країн альянсу. Це свідчить про те, що

розвиток торговельно-економічних відносин України із USMCA є перспективним, зокрема щодо вищезгаданої продукції. Слід зазначити, що завдяки порівнянню індексу комплементарності торгівлі України з країнами USMCA за 2012 р. та 2022 р., можна зробити висновок, що індекс комплементарності, тобто торговельна сумісність країн, зросла щодо торгівлі атомними реакторами, котлами, машинами, залізом та сталлю, електричними машинами та обладнанням та мінеральним паливом та оливою, але зменшився щодо торгівлі злаковими та насінням та плодами олійних культур. В цілому щодо вищезазначених товарних груп у порівнянні із 2012 р. у 2022 р. індекс комплементарності торгівлі для імпорту з країн USMCA в Україну зріс на 5,40% та дорівнював 99,73%, що свідчить про збільшення перспектив розвитку торговельних відносин України із країнами USMCA, а для українського експорту до країн угоди навпаки знизився на 1,84% та дорівнював 96,84%, що теж є високим показником, а зміна не є критичною.

Відмітимо, що в українському експорті до країн Північної Америки переважають товари із низькою доданою вартістю, а у імпорті – навпаки, що є негативним чинником для зростання вітчизняної економіки, проте експорт послуг частково нівелює цю ситуацію. Однак слід зауважити, що це проблема експорту

Таблиця 3

Частка деяких товарних груп у зовнішній торгівлі України та USMCA, 2022 р., %

Товарна група	Частка в загальному імпорті USMCA	Частка в загальному експорті USMCA	Частка в загальному імпорті України	Частка в загальному експорті України
84 Атомні реактори, котли, машини	14,30	11,43	7,60	2,68
72 Залізо та сталь	1,69	1,21	1,72	10,26
10 Злакові	0,32	1,31	0,28	20,63
85 Електричні машини та обладнання	14,23	9,56	9,01	5,79
30 Фармацевтична продукція	4,20	2,98	3,44	0,54
12 Насіння та плоди олійних культур	0,24	1,50	0,65	8,51
27 Мінеральне паливо, мінеральна олива	9,76	18,43	23,17	2,35

Джерело: розраховано та побудовано автором на основі [23]

Таблиця 4

Індекс комплементарності торгівлі України та USMCA у певних товарних групах, 2012 та 2022 рр., %

Товарна група	Індекс для імпорту в Україну, 2012 р.	Індекс для експорту з України, 2012 р.	Індекс для імпорту в Україну, 2022 р.	Індекс для експорту з України, 2022 р.
84 Атомні реактори, котли, машини	97,90	95,76	98,08	94,19
72 Залізо та сталь	99,35	89,62	99,74	95,71
10 Злакові	99,54	95,08	99,49	89,84
85 Електричні машини та обладнання	98,19	95,73	99,72	95,78
30 Фармацевтична продукція	99,04	98,88	99,77	98,17
12 Насіння та плоди олійних культур	99,41	98,83	99,57	95,87
27 Мінеральне паливо, мінеральна олива	90,98	94,48	97,63	96,44
Всього	94,33	98,68	99,73	96,84

Джерело: розраховано та побудовано автором на основі [23]

нашої держави не лише до країн угоди, а отже ще раз доводить сировинну спеціалізацію нашого експорту.

Ґрунтуючись на угодах українських компаній із компаніями США та Канади, сьогодні у відносинах з цими країнами переважають спільні проєкти в енергетичній, авіакосмічній, машинобудівній, науково-виробничій та ІТ галузях. Насамперед в енергетичній сфері співпрацюють АП «НАЕК «Енергоатом» та Westinghouse Electric Company, Holtec International, Cameco, «Radics LLC», «Curtiss-Wright Corporation», ПАТ «Центренерго» та Xcoal Energy and Resources; у авіакосмічній:

ДП «Антонов» та Pratt & Whitney Canada, СМС Electronics, Honeywell; ДП "Конструкторське бюро «Південне» ім. М. К. Янгеля» та Maritime Launch Services Ltd; у машинобудівній: ПАТ «Укрзалізниця» та General Electric Transportation»; а в ІТ України інвестували Blue&Yellow Heritage Fund, USAID CEP, WNISEF, Google, Microsoft та Amazon [6–13; 15; 16]. Крім того, українські підприємства співпрацюють з мексиканськими у енергетичній галузі, зокрема такі компанії як АТ «Українські енергетичні машини» (раніше АТ «Турбоатом») та АТ «Електроважмаш», що наразі існують як одне підприємство, брали

участь у будівництві гідроелектростанцій «Агуамільпа», «Сан-Рафаель», «Ель Кахон» та «Ла Йеска» у Мексиці.

Нині США, Канада та Мексика є вкрай перспективними ринками для України. Структура торговельних відносин є вельми розмаїтою, однак можна виділити низку сфер, що домінують, частину з яких варто розвивати і надалі, а частину видозмінити на більш прибуткові. Вже сьогодні США є найбільшим зовнішньо-торговельним партнером України у торгівлі послугами, зокрема ІТ, фінансовими, бізнесовими, що мають високу додану вартість, що є позитивним фактором для розвитку як українсько-американських торговельних відносин, так і української економіки. Також нарощення упізнаваності та репутації на американському ринку може створити запит на українські послуги та товари на ринках інших країн. Українська держава має значний потенціал для розвитку співпраці у високотехнологічних галузях, у яких вже демонструється неабиякий прогрес, зокрема в енергетичній, а саме «зелена» та ядерна енергетики, авіакосмічній, машинобудівній, військовій.

Також на ринках США та Канади надзвичайно популярна персоналізована продукція (меблі, шкіряні товари, окуляри), яку українські підприємці уже успішно постачають до цих країн, тож мають перспективи для подальшого розвитку [1]. Крім того, слід зазначити, що важливим для розвитку міждержавної торгівлі та нарощення авторитету для українських товарів також є розвиток та вихід українських брендів на міжнародний ринок, оскільки завдяки їхній ексклюзивності та якості частина уже користується популярністю серед американських зірок, які їх популяризують по всьому світу. Такими брендами зокрема є FROLOV, Ruslan Baginskiy, CULTNAKED, ZHILYOVA, Gunia Project та інші [2]. Це має значення не лише для поліпшення торговельних відносин, а й для нарощення впізнаваності України як бренду.

Перешкодами, які затримують поліпшення торговельно-економічних відносин між Україною та країнами USMCA є корупція, низька ефективність урядової бюрократії, недовіра споживачів країн USMCA до української продукції, висока інфляція, але остання значною мірою спричинена повномасштабною війною. Також варто пам'ятати про високі регуляторні вимоги на ринку США чи Канади, а оскільки USMCA передбачає часткову синхронізацію законодавства, то такими вимоги будуть і у Мексиці. Хоча обсяг торгівлі товарами біль-

ший із Мексикою ані ж з Канадою, проте українсько-канадські відносини знаходяться на якісно вищому рівні ніж українсько-мексиканські, про що свідчить те, що угода, яка регулює торговельно-економічну співпрацю двох держав, укладена 2004 року й з тих пір не оновлювалась. Розвиток міждержавних відносин стопорить те, що Мексика не зайняла однозначної позиції стосовно російсько-української війни.

Шляхами активізації торговельно-економічних відносин між Україною та країнами USMCA можуть бути: безупинне покращення якості українських товарів та послуг, оскільки ринки цих країн є дуже насиченими; запровадження нових технологій, задля збільшення ефективності виробництва; здійснення якісної промоції українських товарів, зокрема завдяки українським діаспорам, а також постачання продукції саме для них; утворення спільних підприємств або ж розвиток співпраці із компаніями країн Північної Америки; детальніше вивчення ринків та споживачів цих країн, зокрема їхніх потреб; у цьому контексті вкрай ефективним є збільшення постачання та реклами органічних/вегетаріанських/веганських/кошерних продуктів, передусім до США, адже там така продукція має високий попит; розвиток державної підтримки українських підприємств та підприємців, що готуються вийти на ці ринки; плідна співпраця у розвитку наукомістких галузей виробництва, зокрема військово-промислового комплексу.

Висновки. Торговельно-економічні відносини України та країн USMCA зараз активно розбудовуються, про що свідчить нарощення торговельних потоків і збільшення контактів лідерів країн. Доцільним є розвиток відносин України із USMCA щодо торгівлі атомними реакторами, котлами й машинами, електричним обладнанням, фармацевтичною продукцією, насінням і плодами олійних культур та злаковими. Перспективними галузями для розвитку співпраці є енергетична, авіакосмічна, машинобудівна, ІТ та військово-промисловий комплекс; перешкодами для її поглиблення є корупція, низька ефективність урядової бюрократії, висока інфляція, відсутність авторитетності та впізнаваності українських товарів, перепони зі сторони українського законодавства у розвитку українського бізнесу. Шляхами поглиблення торгівлі між країнами є покращення якості української продукції, запровадження нових технологій, розвиток співпраці із компаніями країн угоди; збільшення постачання органічних/веган-

ських продуктів до країн USMCA; розвиток наукомістких галузей виробництва, зокрема військово-промислового комплексу. Війна підштовхнула Україну та США шукати нові ринки збуту та постачання, аби замінити ту частку, яку займала росія. Україна є чудовим претендентом на заміщення частини тих ніш, які традиційно займала росія, тож успішне провадження зовнішньо-торговельної політики разом із розвитком перспективних галузей можуть вивести Україну на вищі позиції на сві-

товому ринку. Проте слід зазначити, що стан торговельно-економічних відносин значною мірою залежить від політики лідерів держав, тому потенційне поліпшення відносин між Україною та країнами USMCA тісно пов'язане із результатами президентських виборів у США та Мексиці у 2024 році. Відповідно, поряд із низкою інших факторів, стопорити або ж сприяти розвитку міждержавних відносин будуть також вектори зовнішньої політики новообраних очільників країн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Голіната А. Українці побудували успішний бізнес у США, виготовляючи шкіряні вироби. *Голос Америки*. 2018. URL: <https://www.holosameryky.com/a/olpr-oleksyn-prannyk-vyroby-zi-shkiry-uspishnyi-biznes/4274832.html> (дата звернення: 30.12.2023).
2. Міроненко Т. FROLOV, Ksenia Schnaider, Ruslan Baginskiy та інші. Forbes вибрав 23 відомі українські бренди, які обоюють за кордоном. *Forbes Ukraine*. 2023. URL: <https://forbes.ua/lifestyle/frolov-ksenia-schnaider-ruslan-baginskiy-ta-inshi-forbes-vibrav-23-vidomikh-ukrainskikh-brendi-yaki-obozhnyuyut-za-kordonom-22102023-16827> (дата звернення: 30.12.2023).
3. Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою : від 10.04.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3627-IX#Text> (дата звернення: 19.05.2024).
4. Угода про торговельно-економічне співробітництво між Урядом України та Урядом Мексиканських Сполучених Штатів : від 27.05.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/484_007#Text (дата звернення: 23.12.2023).
5. Хартія стратегічного партнерства Україна - США : від 10.11.2021 р. URL: <https://mfa.gov.ua/news/hartiya-strategichnogo-partnerstva-ukrayina-ssha> (дата звернення: 23.12.2023).
6. В "Антонові" розповіли про роботу над міжнародним проектом створення нового Ан-132. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/06/3/648415/> (дата звернення: 30.12.2023).
7. Міжнародне співробітництво: ДП «НАЕК «Енергоатом» та Самесо. АП «НАЕК «Енергоатом». URL: <https://www.energoatom.com.ua/o-1708235.html> (дата звернення: 30.12.2023).
8. Міжнародне співробітництво: ДП «НАЕК «Енергоатом» та Westinghouse. АП «НАЕК «Енергоатом». URL: <https://www.energoatom.com.ua/o-1608234.html> (дата звернення: 30.12.2023).
9. Овчаренко М. Українська система безпеки захищатиме ядерні реактори США. *Промисловий портал*. 2018. URL: <https://uprom.info/news/energy/ukrayinska-sistema-bezpeki-zahishhatime-yaderni-reaktori-ssha/> (дата звернення: 30.12.2023).
10. ПАТ «Центренерго» починає імпортувати вугілля з США. *Центренерго*. URL: <https://www.centrenergo.com/post/pat-tsentrenergopochinae-importuvati-vugillya-z-ssha-31-07-2017/> (дата звернення: 30.12.2023).
11. Пилипів І. Україна підписала меморандум з Holtec International про будівництво малих модульних реакторів. *Економічна правда*. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/04/22/699381/> (дата звернення: 30.12.2023).
12. Шепелева А. Україна й Канада побудують новий космодром. *DW*. URL: <https://www.dw.com/uk/ukrainai-kanada-pobuduiut-novyi-kosmodrom-a-59890122/a-59890122> (дата звернення: 30.12.2023).
13. Українські IT-компанії залучили до \$1 млрд венчурних інвестицій у 2022 р. *Інтерфакс-Україна*. URL: <https://interfax.com.ua/news/investments/893773.html> (дата звернення: 30.12.2023).
14. Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada : від 01.07.2020 р. URL: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement/agreement-between> (дата звернення: 23.12.2023).
15. СЕПІІ. URL: <http://www.cepii.fr/CEPII/en/welcome.asp> (дата звернення: 28.12.2023).
16. General Electric поставить "Укрзалізниці" 30 дизельних локомотивів. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/01/16/633033/> (дата звернення: 30.12.2023).
17. Generalized System of Preferences (GSP) 2021 Expiration. *United States Trade Representative*. URL: <https://ustr.gov/issue-areas/preference-programs/generalized-system-preferences-gsp/program-information/2021-expiration> (дата звернення: 27.12.2023).

18. Greenberg J. Was NAFTA 'worst trade deal ever'? Few agree. *PolitiFact*. 2016. URL: <https://www.politifact.com/article/2016/sep/29/NAFTA-worst-trade-deal-ever-few-agree> (дата звернення: 23.12.2023).
19. Long H. The USMCA is finally done. Here's what is in it. *The Washington Post*. 2019. URL: <https://www.washingtonpost.com/business/2019/12/10/usmca-is-finally-done-deal-after-democrats-sign-off-heres-what-is-it/> (дата звернення: 23.12.2023).
20. Mikic M., Gilbert J. Trade Statistics in Policymaking - A Handbook of Commonly Used Trade Indices and Indicators (Revised Edition). *Economic and social commission for Asia and the Pacific*, 2009. 124 с. URL: <https://artnet.unescap.org/publications/books-reports/trade-statistics-policymaking-handbook> (дата звернення: 29.12.2023).
21. Swanson A., Tankersley J. Trump Just Signed the U.S.M.C.A. Here's What's in the New NAFTA. *The New York Times*. 2020. URL: <https://www.nytimes.com/2020/01/29/business/economy/usmca-deal.html> (дата звернення: 23.12.2023).
22. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/home> (дата звернення: 23.12.2023).
23. Trade Map. *Trade Map*. URL: <https://www.trademap.org> (дата звернення: 29.12.2023).
24. Villarreal A. The United States-Mexico-Canada Agreement (USMCA). *Congressional Research Service*, 2023. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/R44981.pdf> (дата звернення: 23.12.2023).

REFERENCES:

1. Holinata, A. (2018). Ukrainci pobuduvaly uspishnyi biznes u SShA, vyhotovliaiuchy shkiriani vyroby [Ukrainians have built a successful business in the USA, making leather products]. *Holos Ameryky – Voice of America*. Available at: <https://www.holosameryky.com/a/olpr-oleksyn-prannyk-vyroby-zi-shkiry-uspishnyi-biznes/4274832.html> (accessed December 30, 2023).
2. Mironenko, T. (2023). FROLOV, Ksenia Schnaider, Ruslan Baginskiy ta inshi. Forbes vybrav 23 vidomi ukrainski brendy, yaki obozhuivaiut za kordonom [FROLOV, Ksenia Schnaider, Ruslan Baginskiy and others. Forbes selected 23 famous Ukrainian brands that are adored abroad]. *Forbes Ukraine*. Available at: <https://forbes.ua/lifestyle/frolov-ksenia-schnaider-ruslan-baginskiy-ta-inshi-forbes-vibrav-23-vidomikh-ukrainskikh-brendi-yaki-obozhnyuyut-za-kordonom-22102023-16827> (accessed December 30, 2023).
3. Uhoda pro vilnu torhivliu mizh Ukrainoiu ta Kanadoiu : vid 10.04.2024 r. [Free trade Agreement between Ukraine and Canada: dated 04/10/2024]. (2024). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3627-IX#Text> (accessed May 19, 2024).
4. Uhoda pro torhovelno-ekonomichne spivrobitnytstvo mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Meksykanskykh Spoluchenykh Shtativ : vid 27.05.2003 r. [Agreement on trade and economic cooperation between the Government of Ukraine and the Government of the United Mexican States: dated 05/27/2003]. (2003). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/484_007#Text (accessed December 23, 2023).
5. Khartiia stratehichnogo partnerstva Ukraina – Ssha : vid 10.11.2021 r. [Ukraine-USA Strategic Partnership Charter: dated 10/11/2021]. (2021). (Ukraine). Available at: <https://mfa.gov.ua/news/hartiya-strategichnogo-partnerstva-ukrayina-ssha> (accessed December 23, 2023).
6. V "Antonovi" rozpovily pro robotu nad mizhnarodnym proektom stvorennia novoho An-132 ["Antonov" talked about the work on the international project to create a new An-132]. (2019). *Ekonomichna pravda – Economic truth*. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/06/3/648415/> (accessed December 30, 2023).
7. Mizhnarodne spivrobitnytstvo: DP «NAEK «Enerhoatom» ta Cameco [International cooperation: SE "NAEC "Energoatom" and Cameco]. (2023). *AP «NAEK «Enerhoatom» – JSC "NAEC "Energoatom"*. Available at: <https://www.energoatom.com.ua/o-1708235.html> (accessed December 30, 2023).
8. Mizhnarodne spivrobitnytstvo: DP «NAEK «Enerhoatom» ta Westinghouse [International cooperation: SE "NAEC "Energoatom" and Westinghouse]. *AP «NAEK «Enerhoatom» – JSC "NAEC "Energoatom"*. Available at: <https://www.energoatom.com.ua/o-1608234.html> (accessed December 30, 2023).
9. Ovcharenko, M. (2018). Ukrainska systema bezpeky zakhyshchatyme yaderni reaktory SShA [The Ukrainian security system will protect US nuclear reactors]. *Promyslovyi portal – Industrial portal*. Available at: <https://uprom.info/news/energy/ukrayinska-sistema-bezpeki-zahishhatyme-yaderni-reaktori-ssha> (accessed December 30, 2023).
10. PAT «Tsentrenerho» pochynaie importuvaty vuhillia z SShA [Centenergo PJSC starts importing coal from the USA]. (2017). *Tsentrenerho – Centenergo*. Available at: <https://www.centenergo.com/post/pat-tsentrenergo-pochinaie-importuvati-vugillya-z-ssha-31-07-2017/> (accessed December 30, 2023).
11. Pylypiv, I. (2023). Ukraina pidpysala memorandum z Holtec International pro budivnytstvo malykh modulnykh reaktoriv [Ukraine signed a memorandum with Holtec International on the construction of small modular

reactors]. *Ekonomichna Pravda – Economic truth*. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/04/22/699381/> (accessed December 30, 2023).

12. Shepeleva, A. (2021). Ukraina y Kanada pobuduiut novyi kosmodrom [Ukraine and Canada will build a new cosmodrome]. *DW*. Available at: <https://www.dw.com/uk/ukraina-i-kanada-pobuduiut-novyi-kosmodrom-a-59890122/a-59890122> (accessed December 30, 2023).

13. Ukrainski IT-kompanii zaluchyly do \$1 mlrd venchurnykh investytsii u 2022 r [Ukrainian IT companies have attracted up to \$1 billion in venture investments in 2022]. (2023). *Interfaks-Ukraina – Interfax-Ukraine*. Available at: <https://interfax.com.ua/news/investments/893773.html> (accessed December 30, 2023).

14. Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada : vid 01.07.2020 r. [Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada : dated 07/01/2020]. Available at: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement/agreement-between> (accessed December 23, 2023).

15. CEPII. (2023). Available at: <http://www.cepii.fr/CEPII/en/welcome.asp> (accessed December 28, 2023).

16. General Electric postavyt "Ukrzaliznytsi" 30 dyzelnykh lokomotyviv [General Electric will supply Ukrzaliznytsia with 30 diesel locomotives]. (2018). *Ekonomichna pravda – Economic truth*. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/01/16/633033/> (accessed December 30, 2023).

17. Generalized System of Preferences (GSP) 2021 Expiration. (2021). *United States Trade Representative*. Available at: <https://ustr.gov/issue-areas/preference-programs/generalized-system-preferences-gsp/program-information/2021-expiration> (accessed December 27, 2023).

18. Greenberg, J. (2016). Was NAFTA 'worst trade deal ever'? Few agree. *PolitiFact*. Available at: <https://www.politifact.com/article/2016/sep/29/NAFTA-worst-trade-deal-ever-few-agree/> (accessed December 23, 2023).

19. Long, H. (2019). The USMCA is finally done. Here's what is in it. *The Washington Post*. Available at: <https://www.washingtonpost.com/business/2019/12/10/usmca-is-finally-done-deal-after-democrats-sign-off-heres-what-is-it/> (accessed December 23, 2023).

20. Mikic, M., & Gilbert, J. (2009). *Trade Statistics in Policymaking - A Handbook of Commonly Used Trade Indices and Indicators (Revised Edition)*. Available at: <https://artnet.unescap.org/publications/books-reports/trade-statistics-policymaking-handbook> (accessed December 29, 2023).

21. Swanson, A., & Tankersley, J. (2020). Trump Just Signed the U.S.M.C.A. Here's What's in the New NAFTA. *The New York Times*. Available at: <https://www.nytimes.com/2020/01/29/business/economy/usmca-deal.html> (accessed December 23, 2023).

22. The World Bank. (2023). Available at: <https://www.worldbank.org/en/home> (accessed December 23, 2023).

23. Trade Map. (2023). Available at: <https://www.trademap.org> (accessed December 29, 2023).

24. Villarreal A. The United States-Mexico-Canada Agreement (USMCA). *Congressional Research Service*. 2023. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/R44981.pdf> (accessed December 23, 2023).